

Energistyrelsen
Carsten Niebuhrs Gade 43
1577 København V

Journalnummeret: 2022 - 21741

Dansk Erhvervs høringsvar til forslag til bekendtgørelse om afsætning af genbrugs- genstande fra genbrugsområder på kommunale genbrugspladser og ændring af af- faldsaktørbekendtgørelsen.

Dansk Erhverv takker for fremsendelse af udkastet til høring. Bemærkninger er opdelt i forhold til de to bekendtgørelser.

Bemærkninger til bekendtgørelse om afsætning af genbrugsgenstande fra genbrugs- områder på kommunale genbrugspladser

Med udgangspunkt i den politiske aftale fra 2020 er formålet med reguleringen at fremme genbrug. I implementeringen skal der konstant være fokus på at sikre efterlevelse af formålet. I høringssvaret fremhæves der områder, som Dansk Erhverv mener er vigtige af fastholde, ligeledes fremhæves områder, som bør tilpasses, så reguleringen på bedste vis understøtter genbrug og giver de nødvendige rammer.

Da reguleringen af afsætning af genbrugsgenstande er tæt forbundet med regulering af etablering af genbrugsområder, vil flere af punkterne omtalt i dette høringsvar også relatere sig til regulering ved etablering. Da det på nogle områder er uvist, hvordan opdelingen er, kan enkelte af nedenstående punkter være reguleret af Miljøministeriet. Flere af bemærkningerne er ligeledes sendt til Miljøministeriet i forbindelse med deres høring til etablering af genbrugsområder.

Fortolkning af ”reel mulighed” / kommunernes adgang til genbrugsgenstande

I reguleringen står der, at private aktører skal have *reel mulighed* for at overtage genbrugsgenstande, inden kommunalbestyrelsen kan istandsætte eller genbruge genbrugsgenstande. Reguleringen fastsætter ikke, hvad der forstås ved *reel mulighed*. Som det står angivet nu, er det op til den enkelte kommune at fortolke reglerne, hvilket kan give usikkerhed i kommunerne og risiko for begrænset afgang for de private aktører.

Dansk Erhverv opfordrer til, at *reel mulighed* præciseres nærmere enten direkte i reguleringen eller i tilknyttet vejledning. Særligt opstår udfordringen i de tilfælde, hvor kommunerne vælger en bytteordning. Hvor lang tid skal genstandene have stået tilgængelige, inden kommunalbestyrelsen selv kan deltage i aktiviteter med istandsættelse og genbrug? Hensigten med reguleringen er, at give private aktører adgang til genstandene, derfor er det ikke hensigten, at genstandene kan stå der et par timer, hvorefter kommunen selv kan deltage i aktiviteterne.

I de kommuner hvor der vælges en løsning med udbud, kan der argumenteres for, at private aktører har haft en reel mulighed for at aftage genbrugsgenstandene efter afsluttet udbud. I en vejledning bør det dog nærmere præciseres, hvordan udbud hensigtsmæssigt organiseres. Forud for udbuddet bør markedsdialog have fundet sted. Den skal sikre, at udbuddet eller udbuddene er i en sådan stand, at de private aktører har mulighed for at byde på det. Det kan f.eks. være i forhold til, om alle genbrugsgenstande udbydes samlet, skal der alene være en aktør, der får tildelt opgaven med afhentning, eller kan det være flere, og hvor hyppigt skal der afhentes genstande.

Dansk Erhverv opfordrer til en nærmere præcisering af *reel mulighed*, hvor der kan tages højde for forskellige afsætningsmuligheder. Hvis det ikke præciseres nærmere i bekendtgørelsen, opfordres der til udarbejdelse af en vejledning, særlig med henblik på at sikre tilstrækkelig adgang i de tilfælde, hvor der er bytteordninger.

Definition af genbrugsgenstande – må kommunerne istandsætte?

Definitionen for en genbrugsgenstand er; *Genstande der uden videre forberedelse kan genbruges*. Spørgsmålet er her hvordan ”uden videre forberedelse” skal fortolkes. I § 3 stk. 2 står der, at ”Kommunalbestyrelsen kan alene istandsætte...”. Hvis kommunalbestyrelsen kun overtager genbrugsgenstande, er der så hjemmel til, at de kan istandsætte dem, da forudsætningen er, at det er genstande, der uden videre forberedelse, kan genbruges?

I affaldsbekendtgørelsen er der også en definition for genbrug, men det er ikke den, der her henvises til. På den baggrund er det Dansk Erhvervs forståelse, at genstande som skal gennemgå en ”forberedelse med henblik på genbrugs operation” eller anden operation, ikke må håndteres af kommunen. Genstandene skal i stedet overflyttes til affaldscontainerne, hvis de ikke kan afsættes til private. Dermed kan det heller ikke overflyttes til kommunale genbrugsbutikker.

I forsøget på at afsætte det til private, må det være antagelsen, at der er tale om genbrugsgenstande. Hvis det ikke kan afsættes til private, og kommunen aktivt skal håndtere det, så må der laves en vurdering af, om alle genstande reelt er genbrugsgenstande, der kan bruges uden videre forberedelse, og det der ikke kan, skal overføres til affaldscontainerne. Det er her vigtigt at understrege, at mange private aktører, der håndterer affald, også arbejder med genbrug. Når noget ender i affaldscontaineren, er det altså ikke ensbetydende med, at det ikke kan komme ud af affaldsstrømmen igen og blive genbrugt.

Særligt for elektronik

Elektriske og elektroniske produkter er omfattet udvidet producentansvar. Det betyder, at når det er affald, skal genstandene overdrages til producenterne. I det tilfælde at elektronik ikke kan afsættes til private aktører, bør elektronik overdrages til de kollektive ordninger. Begrundelsen herfor er, at intet elektronik kan sælges uden test og eventuel reparation samt sletning af personfølsomme data. Den elektronik der ikke kan afsættes til private aktører, bør derfor anses som affald, og skal på den baggrund overdrages til producenterne.

I forhold til de genstande der modtages på genbrugsområderne, er elektronik særligt. Det skyldes dels at elektronikaffald er omfattet et udvidet producentansvar, og dels at elektronik kan indeholde personfølsomme data. Af den årsag skal der i reguleringen tages højde for det.

Annoncering – skal gøres let tilgængelig for aktører

Af § 4 fremgår det, at kommunen skal inddrage offentligheden via annoncering i forhold til den foreslået ordning. Annonceringen kan ske udelukkende digitalt. Med 98 kommuner i Danmark skal annonceringerne findes 98 forskellige steder. Med en implementeringsperiode fra nu frem til 1. jan. 2024, bliver det svært, hvis ikke umuligt, at finde frem til alle annonceringerne. Dansk Erhverv opfordrer derfor til, at kommunerne forpligtes til at orienterer relevante organisationer og virksomheder på nationalt og lokalt niveau i forbindelse med deres annoncering. Det kan f.eks. være til Dansk Erhverv, ISOBRO, Dansk industri osv.

Uklar regulering for afsætning af genbrugsgenstande

Reguleringen fastsætter alene regler for at kommunerne skal vedtage en ordning for afsætning af genbrugsgenstande. Der er ingen præcisering af, hvilke ordninger der vil opfylde kravene. Da det ikke fremgår direkte af bekendtgørelsen, bliver det op til den enkelte kommune at fortolke reglerne. Lokaler tilpasninger kan være nødvendig, men det må ikke begrænse adgangen til genbrugsgenstande for private aktører.

Af bekendtgørelsen § 3 står der ”*Kommunalbestyrelsen skal vedtage en ordning for afsætning af genbrugsgenstande...*”. Uden nærmere præcisering kan det fortolkes således, at kommunen kun må have én form for afsætning, f.eks. et samlet udbud på alle genbrugsgenstande. Det er Dansk Erhverv fortolkning, at kommunen kan vælge flere afsætningsløsninger, som samlet lever op til kravet. Det kan bl.a. være udbud af enkelte genbrugsfraktioner f.eks. cykler, tøj, porcelæn osv. eller ved at forskellige aktører afhenter forskellige dage. Der er behov for præcisering af reguleringen, samt omfattende kommunikation til kommunerne så de bedste løsninger opnås.

Krav til overdækning af genbrugsområder

Hvis værdien af genbrugsgenstande skal fastholdes, skal opbevaring sker forsvarligt. Der bør derfor være krav til overdækning af områderne, så genstandene ikke tager skade af vejr og vind. For visse genstande kan opbevaring uden overdækning finde, sted så længe det ikke begrænser værdien, og muligheden for at genbruge det, det kan f.eks. være visse byggematerialer.

Afklaring af ansvar for personfølsomme data

Ved aflevering af genstande, hvoraf der fremgår personfølsomme data, skal det afklares, hvem der bliver dataansvarlig. Personfølsomme data vil hovedsageligt fremgå på elektriske genstande.

Det er Dansk Erhverv forståelse, at kommunerne ikke ønsker at påtage sig ansvaret for de personfølsomme data. Det er samtidig Dansk Erhvervs forståelse, at kommunerne ikke kan afvise genbrugsgenstande. Hvis overstående er korrekt, så vil kommunerne modtage genstande med personfølsomme data, vil det i den forbindelse være kommunen, der bliver dataansvarlige?

Det skal dels afklares, hvem der bliver dataansvarlige, når genstandene stilles i genbrugsområderne. Ligeledes skal det afklares, hvordan/om kommunerne kan overdrage et eventuelt ansvar til tredje part ved udbud, herunder hvordan tilbudsgiveren skal leve op til krav.

Kommunikation: Genbrug vs. affald samt afgrænsning af anvendelse af affaldsgebyr

Når det kommer til kommunikation i forhold til genbrugsområderne, ser Dansk Erhverv særligt to fokusområder. Det gælder behovet for vejledning i forhold til genbrug vs. affald og afgrænsning af anvendelse af affaldsgebyret til kommunikation.

For at sikre at det er de korrekte genstande, der havner i genbrugsområderne, og dermed skal afsætte til private aktører, er det vigtigt, at der er hjælp til brugerne af genbrugspladsen, til at sikre at genstande stilles korrekt. Genbrugsområderne skal ikke blive oplagring, og dermed også afsætning af affaldsgenstande. Dette vil ikke øge genbrug, men kan til gengæld risikere at forringe korrekt affaldsbehandling, som der i dag er gode håndteringskanaler til.

Dansk Erhverv støtter op om muligheden for kommunikation og vejledning til korrekt sortering på genbrugspladserne. Til gengæld skal der være en afgrænsning af, hvad affaldsgebyret i relation til genbrug må omfatte. Gebyret skal ikke bruges til kampagne eller anden kommunikation om muligheden for at aflevere genbrugsgenstande på genbrugspladsen. Genbrug skal som udgangspunkt ikke håndteres af kommunen, det skal håndteres af private aktører, som allerede har et etableret marked for det. Det er alene, som en sidste mulighed at genbrug skal håndteres på genbrugspladsen.

Der opfordres til, at interessenter inddrages i processen med kommunikation til borgere og andre, der afleverer genbrug på genbrugspladsen. På den måde skal det sikres, at de genstande der afleveres, rent faktisk kan afsættes til genbrug. Der opfordres desuden til, at der udarbejdes en vejledning i forhold til, hvad kommunerne kan anvende affaldsgebyret til i forbindelse med håndtering af genbrug. Ligeledes opfordres der til, at interessenter inddrages i denne proces.

Kommunen skal kunne lave affaldssortering i genbrugsområderne forud for afsætning

Det fremgår ikke af bekendtgørelsen, om kommunen selv må foretage en sortering af genbrugsgenstanden for at afklare, om der er affaldsgenstande iblandt. Fejlsortering i genbrugsområderne kan finde sted, der opfordres derfor til at kommunerne i genbrugsområder må fjerne genstande, der tydeligt er affald, inden de øvrige genstande afsættes til private.

Det skal her understreges, at kommunen alene må fjerne genstande der tydeligt er affald, herunder eventuelt i overensstemmelse med vejledning til borgerne om genbrug vs. affald. Det kommunen frasorterer som affald, skal flyttes til affaldscontainerne på genbrugspladsen. Det vil være i modstrid med aftalen hvis kommunen selv begynder at reparere eller på anden måde selv istandsætter genstandene, inden det er forsøgt afsat til private aktører.

Vederlagsfri afsætning – skal være for både genbrugsgenstande og genbrug

Det fremgår af § 3, at kommunen skal afsætte genbrugsgenstande fra genbrugsområderne vederlagsfrit. Reguleringen er dermed entydig for de genstande, der afleveres i genbrugsområderne, men hvordan skal loven tolkes for genstande, der afleveres andre steder på genbrugspladsen? Spørgsmålet relaterer sig også til, om kravet om vederlagsfri afsætning alene er for den nye definition *genbrugsgenstande*, eller om det også gælder for genstande til genbrug? Dansk Erhverv opfordrer til entydig regulering, hvorved kommunen skal afsætte både genbrugsgenstande og genstande indsamlet til genbrug vederlagsfrit.

Som eksempel kan nævnes mursten. Mursten indsamles på flere genbrugspladser særskilt for af afsætte det til genbrug. Det er Dansk Erhvervs forståelse, at det i dag er muligt for kommunerne af afsætte det med fortjeneste. Da murstenen går til genbrug, bør der også her være krav om vederlagsfri afsætning. Flere af murstenen vil skulle gennemgå en ”forberedelse med henblik på genbrugsoperation” inden brug (f.eks. fjernelse af mørtel). Da afsætningen er til genbrug, bør det omfattes af kravet til vederlagsfri afsætning.

Måling af genbrug

Da formålet med initiativet er at øge genbrug, opfordres der til, at der i højere grad er fokus på at måle genbrug, for at kunne dokumentere effekten. Dansk Erhverv er klar over udfordringen med at måle genbrug, der opfordres derfor til at kommunerne i deres udbud fastsætter vurderingskriterier, der kan vægte tilbudsgivere, der kan dokumentere graden af genbrug. I de tilfælde hvor genbrugsgenstandene ikke afsættes via udbud, skal kommunen selv kunne dokumentere graden af genbrug. Krav til overstående bør fastsættes direkte i reguleringen, alternativt i en vejledning.

Der er i EU fastsat en metode til rapportering af genbrug. Dansk Erhverv opfordrer til, at relevante aktører inddrages i forbindelse med at fastlægge hvilke data, der anvendes til indrapporteringen, for at afklare hvilke data der er til rådighed. Der opfordres yderligere til at inddrage interessenter, i det tilfælde Miljøstyrelsen forsat er ved at afklare, hvordan det skal implementeres i Danmark.

Bemærkninger til revision af affaldsaktørbekendtgørelsen

Erhverv skal betale ét samlet gebyr for brug af genbrugspladsen

Det er Dansk Erhvervs forståelse, at tilføjelsen til § 19 betyder, at erhverv, der anvender genbrugspladsen, skal betale ét samlet gebyr for brug af genbrugspladsen. Når gebyret er betalt, kan virksomheden både anvende genbrugsområdet og området til aflevering af affald.

Hvis Dansk Erhvervs forståelse er forkert, opfordres der til, at erhverv skal betale ét samlet gebyr og at reguleringen tilpasses i forhold til dette. Begrundelsen herfor er at sikre, at de genstande der afleveres på genbrugspladsen, ender de rigtige steder. Skal der betales særskilt gebyr for visse områder, er der risiko for, at det blot er den billigste løsninger der vælges, også selvom det ikke nødvendigvis er den rigtige. Dermed vil affald f.eks. kan ende i genbrugsområderne.

Kommunalbestyrelses aktivitet med forberedelse med henblik på genbrug på genbrugspladsen

Af § 34 fremgår det, at kommunalbestyrelsen kan deltage i aktiviteter forbundet med forberedelse med henblik på genbrug på genbrugspladsen. Der henvises videre til, at de frasorterede genbrugs-genstande skal overføres til et genbrugsområde. To ting bør præciseres:

- Kommunalbestyrelsen må ikke deltage i aktiviteter med forberedelse med henblik på genbrug af elektronik
 - o Elektronik er omfattet af udvidet producentansvar, derfor må kommunalbestyrelsen ikke deltager i aktiviteter forbundet med forberedelse med henblik på genbrug af elektronik. Dette bør fremgå direkte af reguleringen.
- Der skal henvises til, at genbrugsgenstande skal afsættes til private aktører
 - o Det bør præciseres nærmere, at overførelsen til genbrugsområderne betyder, at genstandene skal afsættes til private aktører. Det kan enten skrives direkte i bekendtgørelsen, eller der kan henvises til den bekendtgørelse, hvori det står.

Markedspriser og tilsyn

I forhold til fastsættelse af markedspriser er der særligt to ting, der skal være opmærksomhed på:

- Gennemsigtighed i kommunernes udgifter
 - o For at sikre korrekt fastsættelse af markedsprisen er det afgørende, at der er gennemsigtighed i kommunernes økonomi. Hvis formålet med en markedspris skal have effekt, så skal alle omkostninger dækkes af prisen. Derudover skal der inkluderes et overskudstillæg, så kommunens aktiviteter i højere grad kan sammenlignes med private aktører.
- Tilsyn med fastsættelse af markedspriser
 - o I § 56 fremgår det at Forsyningstilsynet skal føre tilsyn med, at kommunerne opkræver markedspris. Det er afgørende at tilsynet gennemføres, så formålet kan fastholdes, hvilket er at skabe lige konkurrencevilkår mellem kommunerne og de private indsamlere.

Øvrigt i forhold til tilsyn

Med den politiske aftale fra 2020 skal der være et øget økonomisk tilsyn med affaldssektoren. I implementeringen er det helt konkrete områder, Forsyningstilsynet har fået hjemmel til at føre tilsyn med. Dansk Erhverv opfordrer til, at Forsyningstilsynets tilsynsområder udvides, så det omfatter øvrige aktiviteter.

Der henvises til Dansk Erhvervs høringssvar i forbindelse med høring til Forsyningstilsynets bekendtgørelsen. Her fremhæves særligt ændringer i affaldsgebyret, når producentansvaret på emballage indføres i 2025. Indførelse af producentansvaret medfører, at producenterne skal dække udgifterne til indsamling af emballage. Her vil kommunerne blive kompenseret af producenterne, dermed skal affaldsgebyret som minimum falde tilsvarende den compensation kommunerne modtager. Høringssvar sendt til Forsyningstilsynet, fremgår af bilag til dette høringssvar.

Hvis der måtte være spørgsmål eller andet til høringssvaret, så står vi selvfølgelig til rådighed for at afklare dem.

Med venlig hilsen

Marianne Ladekarl Thygesen
Chefkonsulent

M. +4529897778
T. +4533746385
MALT@DANSKERHVERV.DK

Bilag

Dansk Erhvervs høringssvar til bekendtgørelse om betaling for myndighedsbehandling i Forsyningstilsynet efter lov om miljøbeskyttelse

Dansk Erhverv er positive over at det økonomiske tilsyn med affaldssektoren skærpes. Det øget tilsyn skal sikre lige konkurrencevilkår, gennemsigtighed og effektive priser i affaldssektoren. Ud-kastet til bekendtgørelsen fastlægger rammerne for det tilsyn, der skal føres af Forsyningstilsynet. Dansk Erhverv ønsker i høringssvaret at fremhæve områder, hvor det er forståelse, at der på baggrund af bekendtgørelsen ikke vil blive ført et øget økonomisk tilsyn. For at sikre opnåelsen af de ønskede effekter, bør tilsynet udvides og inkludere øvrige aktiviteter.

Rammerne for det skærpede tilsyn er fastlagt på baggrund af hjemmel givet i lov om miljøbeskyttelse. I forhold til fremtidige hjemler til Forsyningstilsynet opfordrer Dansk Erhverv til, at der inkluderes øvrige ansvarsområder, der skal sikre en mere effektiv affaldssektor. Ligeledes skal områderne ses som en opfordring til indsatser i forhold til analyser og overvågningsopgaver i henhold til § 5.

Listen er ikke udtømmende, men en henvisning til områder der kunne være relevante:

- Tilsyn med fastsættelse af affaldsgebyrer
 - o Det gælder generelt tilsyn med fastsættelse, derudover særligt i forbindelse med indførelsen af udvidet producentansvar for emballage fra 2025. Her vil udgifterne af en stor del af indsamling og behandling af affald skifte fra borgerne til producenterne, hvorved affaldsgebyret skal falde.
- Tilsyn med øvrige aktiviteter der er underlagt hvile-i-sig-selv
 - o Der er fastlagt regulering af aktiviteter, der kan inkluderes i affaldsgebyret under hvile-i-sig-selv. Det er vores vurdering, at der er behov for tilsyn med, hvad der inkluderes og hvad midlerne bliver brugt til.

Hvis der måtte være spørgsmål eller andet til høringssvaret, så står vi selvfølgelig til rådighed for at afklare dem.

Med venlig hilsen

Marianne Ladekarl Thygesen
Chefkonsulent

M. +4529897778
T. +4533746385
MALT@DANSKERHVERV.DK